

Debat sobre l'Orientació política general del Govern

Intervenció inicial del cap de Govern,

Xavier Espot Zamora

Andorra la Vella, 18 de juny del 2025

Molt Il·lustres Senyor Síndic i Senyora Subsíndica,

Molt Il·lustres Senyores conselleres i Senyors consellers generals,

Comparec davant el Consell General, un any més, per complir amb el deure democràtic de presentar davant de totes i tots vostès, les orientacions polítiques del Govern i com aquestes polítiques es materialitzen en accions concretes.

Ha passat poc més d'un any des del darrer debat d'orientació política, prou temps per haver avançat decididament cap a l'acompliment del programa electoral amb el qual vam concórrer i guanyar les eleccions l'abril del 2023. Un programa de moderació, d'equilibri i de centralitat que creu en la llibertat de les persones i en la seva capacitat de prosperar en el si d'una societat oberta i plural, però que alhora creu que els poders públics han d'intervenir puntualment per garantir la cohesió d'aquesta societat.

Ens trobem a l'equador de la legislatura i el que avui presentaré i valoraré són molt més que intencions i compromisos, és el fruit d'una tasca que ha conduït a resultats sòlids i contrastables, malgrat que encara queda feina per fer els propers dos anys per donar resposta als principals reptes del país i de la seva gent. Ho faré des de la màxima exigència i rigor, sent plenament conscient que encara queda molt camí per recórrer per assentar les bases de l'Andorra del futur.

No trobaran en les meves paraules ni autocomplaença ni triomfalisme, sinó fets aconseguits o propostes i realitats, gràcies a la feina de les dones i els homes que formen aquest Govern i el grup parlamentari de Demòcrates per Andorra, juntament amb les forces polítiques - Ciutadans Compromesos, Units per al Progrés, Acció Comunal d'Ordino- que vam concórrer junts a les eleccions generals, i també amb el suport i la complicitat d'Acció i del conseller general Víctor Pintos. I és des d'aquesta entesa i compromís que estem garantint l'estabilitat, l'equilibri i la normalitat en un context geopolític internacional prou complex i desordenat, que sí bé és cert que no acostumen a ser condicions suficients per fer les coses bé, si que gairebé sempre són necessàries, tant per a la credibilitat de les institucions com per al benestar de les ciutadanes i els ciutadans.

Mentre arreu, tant a prop de casa nostra com força més lluny, observem una confrontació política exacerbada, una polarització ideològica que deixa orfe la majoria de la ciutadania, o fins i tot en alguns casos l'ús de la política amb finalitats més que discutibles, aquí, a casa nostra, al llarg d'aquests darrers dotze mesos:

- Gairebé una quarantena de representants de partits polítics, grups parlamentaris, entitats públiques, col·legis professionals i associacions hem signat el Pacte nacional per a la qualitat, l'eficiència i la sostenibilitat del sistema sanitari.
- S'ha posat funcionament la nova unitat de patologia mamària de l'Hospital Nostra Senyora de Meritxell.
- S'ha reforçat l'atenció primària de qualitat i proximitat a totes parròquies del país, amb l'obertura dels nous CAPs de Ciutat de Valls, a Andorra la Vella, i de Canillo.
- Hem tancat un conveni amb l'ONCE, una fita fonamental per a la inclusió i la igualtat d'oportunitats al nostre país de les persones amb discapacitat visual.
- Estem a punt d'enllestir els treballs de construcció de la galeria de protecció d'allaus de l'Hospitalet, que permetrà evitar la majoria de tancaments de la carretera d'accés a Andorra des de França durant l'hivern.
- Dos infraestructures cabdals i llargament reivindicades, com la desviació de la Massana i Ordino i la de Sant Julià de Lòria, avancen a molt bon ritme.
- S'ha tancat una nova ruta aèria regular durant tot l'any amb Palma, a Mallorca, i esperem afegir-hi París properament.
- El salari mínim interprofessional s'ha situat als 1.447,33 euros, amb un creixement del 30% en sis anys.
- Hem tancat el 2024 amb un superàvit de 46,2 milions d'euros, i hem continuat rebaixant el deute públic de l'Estat, situant-lo al 32% del PIB. Tot plegat mantenint estable des del 2018 la pressió fiscal i sense haver variat els tipus impositius durant la darrera dècada.
- Una setantena de pisos ja formen part del parc públic d'habitatges de lloguer assequible, i a finals del 2027 seran 500.
- S'ha aprovat la Llei sobre el creixement sostenible i el dret a l'habitatge sense comprometre cap de les línies vermelles que ens havíem fixat per garantir l'eficàcia d'aquesta Llei, tant pel que fa a la necessitat de que els pisos buits com part dels habitatges d'ús turístic retornin al mercat del lloguer residencial.

- Hem comprat l'antic edifici de CATSA, a Sant Julià de Lòria, per protegir-ne el valor patrimonial i històric i ubicar-hi un parc tecnològic, i hem enllestit la construcció de l'edifici del nou Arxiu Nacional, a Encamp.
- Hem acollit els Jocs dels Petits Estats d'Europa amb un èxit esportiu i organitzatiu sense precedents.

Totes aquestes fites són realitats triades d'entre moltes d'altres, que serveixen per copsar que estem construint un país preparat i capaç de satisfer les necessitats dels nostres empresaris, treballadors, famílies i, en definitiva, del conjunt de la ciutadania. Perquè les protagonistes d'aquest relat són aquelles dones que pateixen càncer de mama i que ja no hauran de fer quilòmetres per sotmetre's a una operació, o aquells comerciants i hotelers del Pas de la Casa que a l'hivern ja no hauran d'estar pendents del cel per saber si entraran clients als seus negocis, o aquelles famílies que ja no hauran de destinar més del 30% del seu salari al lloguer del seu habitatge. Un relat, però, que no elbarem sols, perquè el rol de la iniciativa privada i la implicació de la societat civil és tant o més transcendental que l'acció pública per al creixement econòmic i social d'Andorra.

I és en aquest context que al llarg dels darrers dotze mesos:

- La directora d'art Laia Artec ha recollit un premi Goya a la millor direcció d'art.
- El director escènic Joan Anton Rechi ha estrenat la primera òpera completa al seu país.
- Més de 800 voluntaris han contribuït a organitzar els Jocs dels petits estats d'Europa, durant els quals els esportistes andorrans han obtingut fins a 38 medalles.
- Joan Verdú i Mònica Dòria ens han fet vibrar amb uns resultats que els situen entre els millors esportistes del món en les seves disciplines.
- Cinc restaurants han rebut la placa que els acredita com a establiments 'Recomanats' per la Guia Michelin.
- Cellab, l'empresa de medicina regenerativa, obtenia el certificat internacional per fabricar medicaments per a teràpies avançades des d'Andorra.
- L'empresa Aviation Academy ha format a més de 200 pilots.

Aquests són només alguns exemples, n'hi ha molts altres... però tots són sinònim de l'emprenedoria, la capacitat d'innovació, el talent i l'excel·lència que tenim a casa nostra i que són una de les millors mostres de la vitalitat del nostre país.

Tenim, doncs, unes institucions prou sòlides i unes persones prou capaces i preparades per fer grans coses. Així ho hem pogut copsar durant el centenar de reunions que en el darrer any he mantingut amb els representants d'entitats, col·legis o associacions de l'àmbit econòmic, financer, jurídic, sanitari, social, cultural o esportiu, en què hem escoltat les seves demandes i hem compartit in comptables propostes que ens ajuden a construir aquest relat.

Senyores i senyors consellers,

Com deia a l'inici d'aquesta intervenció, no trobaran en les meves paraules ni triomfalisme ni autocomplaença, però tampoc hi trobaran el desànim o el pessimisme que massa sovint impera injustificadament o interessadament, segons el cas, en el discurs d'algunes formacions polítiques. Ni triomfalisme ni pessimisme, realitat. I la realitat és que la nostra economia continua instal·lada en una etapa de creixement.

Així ho avalen els principals indicadors del 2024 i les agències de ràting internacional, amb un creixement del producte interior brut del 3,4%, que ens situa per sobre l'economia espanyola (3,2%), la francesa (1,2%) i la mitjana de la zona euro (1,0%). Pel que fa al PIB per càpita, a finals del 2024 se situava en 42.850 euros, pràcticament equivalent al de França i un 31% superior al d'Espanya. Un PIB per càpita que després d'un any de tendència a la baixa, es va tornar a incrementar al 2024. Això és conseqüència directa del fet que la nostra economia creix més que no pas la nostra població, gràcies entre d'altres, a les mesures d'immigració que hem adoptat des del Govern per contenir l'increment de la població.

La bona conjuntura econòmica també es reflecteix en les excel·lents xifres d'ocupació laboral, amb una taxa d'atur de l'1,5% a finals del 2024, que frega els mínims històrics, i la creació d'empreses a l'alça, amb un increment net del 6% respecte al 2023.

Aquest escenari també és clau per a la millora del poder adquisitiu de la ciutadania, especialment d'aquelles persones que tenen uns ingressos més baixos. De fet, en els darrers sis anys, el cost de la vida s'ha incrementat un 17,6% i, en canvi, el salari mitjà, que ha passat de 2.081 euros a 2.591 euros mensuals, ha augmentat un 24,5%, mentre que el salari mínim, que ha passat de 1.083 a 1.447 euros mensuals, ha incrementat un 34%. Una situació que en bona part és el resultat de les mesures impulsades pel Govern en aquests darrers anys, com per exemple la gratuïtat del transport públic o l'increment sostingut del salari mínim interprofessional. Una mesura en la qual volem perseverar, incrementant en els dos propers anys el salari mínim per damunt de l'índex de preus de consum (IPC) per assolir el 60% del salari mitjà.

D'altra banda, un altre dels elements que corroboren el creixement econòmic és l'augment del 20% en la recaptació dels principals impostos directes i del 10% en la dels impostos indirectes entre els anys 2023 i 2024, i el fet que haguem ingressat fins a 20 milions d'euros en concepte del nou impost sobre la inversió estrangera immobiliària. Uns ingressos nous que han revertit i seguiran revertint en més i millors polítiques d'habitatge, sense haver incrementat tanmateix la pressió fiscal dels nostres ciutadans.

I, ben lluny d'aprofitar aquest increment dels ingressos públics per augmentar la nostra despesa de manera irresponsable o indiscriminada, hem volgut seguir fent una gestió pressupostària rigorosa i eficaç, que ens permetrà reduir el deute per sota del límit del 30% del PIB a finals de la legislatura, perquè cal recordar que el deute d'avui són els impostos de demà, i dotar-nos alhora d'un fons de reserva de més de 260 milions d'euros, provinents del Govern i d'Andorra Telecom. En efecte, hem concentrat la despesa pública en aquells àmbits que garanteixen el benestar de la ciutadania i el progrés del país. Els citaré alguns exemples:

- Entre el 2023 i el 2026 s'hauran invertit més de 75 milions d'euros en la creació i la consolidació del parc públic d'habitatge a preu assequible.
- En el mateix període haurem destinat més de 52 milions d'euros en infraestructures cabdals per millorar la mobilitat del país.
- Dediquem més d'11 milions d'euros anuals al transport públic gratuït.
- Els anys 2024 i 2025 haurem destinat amb tot de 39 milions d'euros en el procés de transformació digital de les administracions i de les empreses.

- Estem invertint 12,4 milions d'euros per millorar els espais i els equipaments de l'Hospital de Nostra Senyora de Meritxell.
- Destinarem més de 6 milions d'euros al projecte d'ampliació de la Universitat d'Andorra.
- Dediquem 20,1 milions d'euros anuals en polítiques i accions per atraure més turisme de qualitat.
- Hem dotat el programa d'ajuts a federacions i clubs esportius amb 5,5 milions d'euros.
- I hem incrementat un 35% els ajuts directes al sector agrícola i ramader, fins als 4 milions d'euros.

Ara bé, no tots els efectes del creixement econòmic són positius, i aquesta també és una realitat que no volem ni podem ometre. La bona situació econòmica que vivim -sumat a molts altres factors- ha tingut també conseqüències no desitjades, com ara l'augment significatiu del preu de l'habitatge o l'increment excessiu de la nostra població. Ho deia fa un any i ho torno a repetir: en el nostre ordre de prioritats, garantir l'accés a un habitatge a preu assequible n'és la primera. La situació requereix i justifica una de les mobilitzacions més grans de recursos públics que s'han fet mai a Andorra, amb polítiques ambicioses i l'entesa -sense esquerdes- de totes les institucions concernides.

Aquestes polítiques ambicioses s'han incorporat, en primer lloc, en la Llei sobre el creixement sostenible i el dret a l'habitatge que aquesta Cambra va aprovar gràcies als grups parlamentaris de la majoria i al conseller no adscrit, i que no només incentiva el retorn d'habitatges al mercat de lloguer residencial, sinó que també introdueix canvis significatius en la política migratòria i d'inversió estrangera. Només dos mesos després de la seva aprovació, i quan encara el nucli dur de les mesures que s'hi contenen no ha entrat en vigor, ja podem veure però alguns dels seus efectes:

- S'han posat al mercat de lloguer 213 habitatges d'ús turístic. Una xifra que anirà clarament en augment en els propers anys.
- El saldo migratori durant el 2024 va ser positiu en 1.874 persones, la qual cosa representa un descens del 45% respecte de l'any anterior.

- S'ha limitat la inversió estrangera dedicada a la promoció immobiliària, excepte per a aquelles promocions que es destinen íntegrament a l'arrendament d'habitatges per residència habitual i permanent si almenys el 50% és a preu assequible.

Paral·lelament, l'exemple paradigmàtic de l'ambició i la mobilització de recursos a què em referia abans és el parc públic d'habitatges a preu assequible que anem configurant. Enguany hem adjudicat els primers pisos a Sant Julià de Lòria (4), al carrer de Tobira d'Andorra la Vella (27) i a Canillo (23) i molt properament iniciarem el procés d'adjudicació dels habitatges del carrer Roureda de Sansa d'Andorra la Vella (14), d'Encamp (20) i d'Arinsal (70), per aquest ordre. És a dir, 160 famílies podran accedir en els propers mesos a un habitatge públic i de preu assequible. Tot plegat amb l'objectiu d'arribar als 500 habitatges a finals d'aquesta legislatura; un objectiu que és compatible i complementari amb el compromís de destinar 12 milions d'euros anuals del nostre pressupost a les polítiques de foment de l'habitatge assequible, responent així al mandat d'aquest Consell General, amb motiu del debat monogràfic sobre l'habitatge del 16 de novembre del 2023. Amb això vull dir que si aquesta inversió mínima compromesa ens permet anar més enllà dels 500 habitatges, no hi renunciarem.

A més, després d'analitzar les dades de les persones inscrites al Registre d'Habitatges a Preu Assequible, i amb l'objectiu de facilitar l'accés a aquests pisos als col·lectius amb més necessitat, hem anat modificant el Reglament que en regula les condicions d'accés, afavorint especialment als joves que es volen emancipar i a les persones grans que tenen unes pensions baixes.

Per un altre costat, continuem treballant amb el sector bancari per poder disposar d'un programa d'aval molt més ambiciós i ampli que el programa actual, amb la incorporació de mecanismes que donin més facilitats a la compra d'habitatges, especialment per als joves, sense posar en perill la seva capacitat de consum. En aquest sentit, ja podem avançar que s'augmentarà l'import del valor dels habitatges que podran ser objecte del programa, que estem acabant de negociar amb els bancs l'atorgament d'unes condicions privilegiades pel que fa al préstec hipotecari, i que destinarem més recursos públics per tal de poder acompanyar tant com puguem als beneficiaris del programa, especialment durant les primers anys, avalant l'operació i satisfent una part dels interessos. Perquè som conscients que una de les raons per les quals la problemàtica de l'habitatge ens colpeix amb més força a casa

nostra és el fet que tenim un percentatge de famílies en règim de lloguer molt més important que als països del nostre entorn, la qual cosa hem de revertir.

La situació de l'habitatge requereix fer valer totes les possibles solucions al nostre abast, també les que fomenten la col·laboració públic-privada. Perquè mantenir la confiança del sector privat és essencial per garantir l'èxit de qualsevol política d'habitatge a mitjà termini. És per això que desplegarem més mesures i incentius fiscals, econòmics i urbanístics per als propietaris i promotors que construeixin habitatge de lloguer a preu assequible. A tall d'exemple, volem posar en marxa el Programa de lloguer garantit, adreçat als propietaris d'habitatges buits que voluntàriament vulguin llogar un habitatge i rebre una renda garantida pel Govern, d'acord amb els preus assequibles que hem fixat per al parc públic d'habitatges de lloguer.

La confiança del sector privat passa ineludiblement per la seguretat jurídica, la qual es veurà enormement reforçada amb la creació del Registre de la Propietat que ha impulsat el Grup Parlamentari Demòcrata i que des del Govern esperem que pugui ser una realitat ben aviat. Però també passa per la necessitat d'albirar progressivament i prudentment la desintervenció del mercat de lloguer residencial. Hem de reconèixer que un país on gairebé la totalitat dels contractes de lloguer estan sotmesos a la pròrroga forçosa i a limitacions severes en l'increment anual de les rendes, per bé que ha calgut fer-ho fins ara, no és un país que incentivi la posada al mercat de més oferta d'habitatges de lloguer residencial. I és aquesta oferta més gran, que no pot venir només del sector públic, que permetrà a llarg termini moderar els preus de lloguer.

Ho vaig dir fa unes setmanes, amb motiu d'una entrevista a Andorra Televisió, i ho reitero avui: seria un autèntic desastre social aixecar d'un dia per l'altre les limitacions que s'han anat imposant els darrers anys als contractes d'arrendament, sigui enguany, sigui al 2027, sigui més endavant. Però tampoc podem amagar el cap sota l'ala i pensar que qui dia passa any empeny. Si volem resoldre des d'una perspectiva estructural i a llarg termini la problemàtica de l'habitatge, i també si volem traçar un horitzó clar i segur per als propietaris i llogaters, hem de començar a treballar en com fem efectiu l'aixecament de les pròrroques forçoses dels contractes de lloguer, basant-nos en elements objectius com ara l'antiguitat del lloguer i sense que aquest aixecament hagi de significar una liberalització absoluta de les condicions del nou contracte de lloguer que es pugui atorgar sobre el mateix pis.

En aquesta qüestió delicada, més que en qualsevol altra possiblement, haurem de trobar un punt d'equilibri fonamental i que preservi l'interès general; un interès general que, com sempre dic, no és mai la suma dels interessos sectorials. Amb això vull dir que no podrem abraçar ni la totalitat de les receptes de les associacions o les agrupacions que representen els propietaris, ni les de les que representen als llogaters. I que caldrà capacitat de diàleg i de generositat per part de tots els actors concernits, també per part dels grups parlamentaris d'aquesta Cambra.

Senyores i senyors consellers,

La competitivitat d'una economia depèn en essència de la seva solidesa, de l'estabilitat i la seguretat jurídica, de l'atractiu fiscal i de la capacitat d'adaptació dels seus sectors econòmics. I aquesta competitivitat depèn de la nostra capacitat de fer front a un dels principals reptes que tenim plantejats: la diversificació de la nostra economia.

L'any 2023, la inversió estrangera directa, massa sovint menystinguda des del simplisme, va suposar un 7,3 del nostre PIB, mentre que l'any 2024 l'impacte d'aquesta mateixa inversió estrangera va ser de 150 milions d'euros, i la tendència ens indica que la diversificació cada cop més avança en sectors no immobiliaris i d'alt valor afegit.

Tenim clara una cosa: per tal d'atraure sectors d'alt valor afegit, el Govern ha de reforçar el suport a la innovació i és en aquesta línia que treballa el Ministeri de Presidència, Economia, Treball i Habitatge, conscients que els nostres sectors econòmics són molt madurs, i que cal seguir desenvolupant sectors de més valor afegit, caracteritzats per salaris elevats, per un ús reduït dels factors de producció (sòl, treball i capital) i evitant externalitats negatives.

Per complementar i impulsar encara més l'estratègia d'innovació del país, s'està definint la conceptualització d'una Àrea d'Innovació a Andorra. Aquest projecte és el resultat de la suma de moltes iniciatives que s'han treballat en els darrers anys i la necessitat -imperiosa- de continuar avançant per consolidar un sector emprenedor i innovador. Aquest nou espai té com a finalitat donar suport al desenvolupament d'empreses i projectes centrats en la recerca i el desenvolupament (R+D), la tecnologia i la innovació.

Aquesta Àrea d'Innovació tindrà CATSA com a centre neuràlgic, on s'ubicaran espais adaptats per acollir emprenedors, *startups* i actors del sector corporatiu amb iniciatives innovadores. Durant els primers mesos d'activitat, les empreses i *startups* allotjades a l'Àrea d'Innovació podran obtenir una sèrie de beneficis, com ara lloguers subvencionats, per facilitar-ne la implantació i consolidació, i crear sinergies també amb la Universitat d'Andorra.

Tota aquesta tasca no només es materialitza en atraure empreses de fora sinó que també i, sobretot, en acompanyar les empreses del país a incrementar el seu valor, internacionalització, professionalització, competitivitat i capacitat empresarial. Des d'aquesta perspectiva, Andorra Business destina gairebé un milió d'euros a donar servei a les empreses andorranes incloent-hi subvencions, transferències i serveis de valor afegit.

El suport a les nostres empreses també respon a l'objectiu d'atraure talent andorrà, que a vegades ha optat per desenvolupar la seva carrera professional fora del nostre país, i aconseguir que el teixit empresarial del país aprofiti les oportunitats dels mercats internacionals.

Aquest any Andorra Business també llançarà, entre d'altres, el primer programa d'acceleració destinat a una desena d'*startups* del país. Aquest programa oferirà un acompanyament de mentors especialitzats en innovació, emprenedoria i metodologia per facilitar el seu creixement i acceleració des d'Andorra. També s'oferiran beneficis en forma de finançament i subvencions.

Mantenir la capacitat competitiva obliga tant a l'Administració com a les empreses a una adaptació constant davant l'allau d'innovacions, especialment les del sector tecnològic i, particularment, les relacionades amb la intel·ligència artificial. Per acompanyar els negocis en aquest procés de transformació digital, el Ministeri de Funció Pública i Transformació Digital compta amb un pressupost de 22 milions d'euros per continuar ajudant, especialment, a les petites i mitjanes empreses, amb subvencions directes i crèdits tous per a la digitalització dels seus models de negoci.

Aquesta partida també s'adreça a l'impuls d'una Administració 100% digital i proactiva, perquè de res serviria tenir unes empreses preparades si tenim una administració que no va degudament compassada.

Els indicadors nacionals i internacionals mostren el progrés que hem fet en matèria digital, però la nostra responsabilitat és que aquest salt es materialitzi de forma clara i accessible per a la ciutadania i les empreses. El 100% del catàleg de tràmits del Govern ja està disponible en línia i actualment gairebé la meitat dels tràmits que es fan a l'Administració es poden cursar telemàticament.

A més, durant els pròxims dos anys ens volem continuar anticipant a les necessitats de la ciutadania amb la simplificació de tots els tràmits, en col·laboració amb els sectors implicats, impulsant eines per oferir serveis adaptats a la realitat de cada ciutadà, com avisos personalitzats i tràmits automàtics, i desenvolupant la identitat digital sobirana, interoperable i centrada en la qualitat de la dada, que sigui la clau d'accés única a serveis públics i privats.

Dit això, de res servirà disposar d'una administració adaptada i que sap respondre als reptes de la digitalització si la seva essència, és a dir, les dones i els homes que han escollit tenir una vocació pública de servei, no són suficientment reconeguts i motivats. En els darrers mesos hem mantingut un diàleg franc i constructiu amb els representants de tots els sindicats de l'Administració (Cos general, Cos d'ensenyament i altres cossos especials) per tal de consensuar una millora de les retribucions que passa per diverses mesures diferenciades:

- D'una banda, mitigar la manca de creixement horitzontal derivada de l'eliminació progressiva del GADA, a partir del 2007, proposant uns augments de les bases retributives progressius en funció dels anys d'antiguitat.
- D'altra banda, revisar totes les taules retributives i les bandes salarials en què es desglossen per millorar les bases salarials i fer-les més competitives, de manera que puguem atreure i conservar més i millor talent en el sector públic
- Encara d'altra banda, pel que fa al Cos d'ensenyament, proposar una solució definitiva a la reivindicació històrica i legítima de que es reconegui l'antiguitat del personal interí.

- I, finalment, acomplir el mandat que emana de la Llei del funció pública del 2019 en el sentit que s'harmonitzin els diferents complements específics que perceben els membres de la majoria de cossos especials.

Ha estat un treball ingent que, partint de la necessitat que la reforma sigui sostenible i que per tant es pugui perennitzar, ha volgut tenir en consideració la idiosincràsia de cada cos de l'Administració i la realitat de cada lloc de treball, sense optar per la solució de facilitat però sempre injusta del “cafè per a tothom”. Un treball que esperem poder culminar amb un acord en els propers dies, i que s'haurà de plasmar en un projecte de llei de crèdit extraordinari i en una nova modificació de la Llei de la funció pública que aquesta Cambra haurà de refrena, eventualment.

Perquè uns treballadors públics motivats, però també ben formats (en aquest sentit, una de les propostes que hem posat damunt la taula és la de doblar el pressupost destinat a la formació dels treballadors públics), són una premissa bàsica per parlar d'una administració de qualitat al servei de la ciutadania i de les seves necessitats. Tot plegat, doncs, -carrera professional, retribució o formació- ens han de permetre consolidar una Funció Pública més professionalitzada, més atractiva i més ben preparada per fer front als reptes que tenim plantejats.

I quan parlem del binomi competitivitat i digitalització, no podem obviar Andorra Telecom, que cada cop més ha esdevingut un dels actors clau per ser un país pioner en l'àmbit tecnològic.

Amb aquest objectiu, Andorra Telecom ha impulsat el desplegament complet de la xarxa ràdio 5G, l'apagada progressiva del 3G i la renovació de la xarxa de fibra òptica fins a 10 Gbps, per oferir noves velocitats als clients. També s'ha presentat un nou catàleg de mòbil amb tarifes més simples i competitives en l'àmbit internacional i s'han promogut serveis com Internet Protegit per a famílies i menors. Paral·lelament, segueixen amb bon ritme els treballs de construcció de l'edifici Node, que serà la nova seu de l'empresa i, alhora, un nou espai públic i dinamitzador al centre d'Andorra la Vella.

Senyores i senyors consellers,

Estarem tots d'acord que els que ens dediquem a l'activitat política, des d'on sigui i on sigui, ho fem amb la finalitat principal de millorar la qualitat de vida de les ciutadanes i els ciutadans. Ho fem per construir un país millor, que garanteixi la igualtat d'oportunitats i un futur digne per a tothom, i per tenir una societat més avançada i cohesionada.

Després d'anys en què el planejament urbanístic no ha calibrat prou l'impacte que podia provocar sobre el nostre entorn i l'ús racional dels recursos naturals i de les infraestructures estratègiques, avancem, les institucions públiques, el sector privat i la societat civil cap a un canvi de paradigma per dotar-nos d'un model d'ordenació del territori amb una visió més a llarg termini i orientat a garantir la qualitat de vida de les ciutadanes i els ciutadans.

Hem de desmitificar la idea que aplicar limitacions sobre el creixement urbanístic i demogràfic és anar contra el desenvolupament econòmic i social, sempre que aquestes limitacions estiguin ben pensades i ponderades. Si és el cas, el que estem fent és precisament i ben al contrari, garantir que la nostra economia i la nostra societat podran seguir prosperant no només en els pocs anys que venen, sinó molt més enllà.

És amb aquest objectiu que treballa la Comissió d'estudi per assegurar un creixement urbanístic sostenible, que va acordar constituir el Consell General a finals del 2024, amb l'aval i participació de totes les forces parlamentàries, per donar una nova visió a un model urbanístic plantejat fa més de dues dècades i que en alguns aspectes ha quedat obsolet. Una Comissió en el marc de la qual el Govern vol i ha de tenir una participació activa, i així ho corroborarà la compareixença propera de diversos ministres.

A l'espera dels resultats dels treballs de la Comissió, però, el Govern ha seguit impulsant aquelles mesures de caràcter més immediat o quirúrgic que eren inajornables, com ho demostra la recent modificació de la Llei d'ordenació del territori i urbanisme que va rebre el suport gairebé unànim del Consell General, per permetre als comuns allargar la suspensió temporal de les llicències urbanístiques.

Sense dubte, un dels instruments que seran cabdals en la definició del nostre model de creixement urbanístic són els estudis de capacitat càrrega màxima elaborats per cadascun dels set comuns. Després de revisar minuciosament tots els estudis per part dels ministeris implicats, ja s'ha demanat als comuns que aportin la informació complementària necessària per tal de poder completar i finalitzar l'informe corresponent. Paral·lelament, ja s'ha iniciat la tasca d'homogeneïtzar els set estudis per disposar d'un únic document consolidat que ens serveixi d'instrument de planificació urbanística i que garanteixi un creixement sostenible en aquest àmbit.

El creixement sostenible és una premissa imprescindible per a un país on més del 90% del seu territori el conformen espais naturals, una realitat que ens obliga a actuar amb més previsió i ambició. Un dels objectius que s'havia fixat el Ministeri de Medi Ambient, Agricultura i Ramaderia era protegir el 30% del nostre territori abans del 2030, seguint els preceptes marcats pel Conveni de la diversitat biològica i en el marc de l'Estratègia Nacional del Paisatge. El passat 5 de juny, la signatura del memoràndum d'entesa entre el Govern, el Comú de Canillo i el Comú d'Ordino per crear un parc natural nacional en l'àmbit comprès entre la vall de Sorteny i la zona de la Portella, incloent-hi el massís del Casamanya, ens ha permès assolir cinc anys abans del previst aquesta fita. Aquest nou parc nacional se suma als territoris ja protegits de la vall del Madriu-Perafita-Claror, la vall de Sorteny i les valls del Comapedrosa.

La protecció d'altres espais emblemàtics a Encamp o a Sant Julià de Lòria en què estem treballant, així com la regulació dels impactes ambientals, les espècies invasores i la fauna protegida, han de consolidar una estratègia que no només delimiti zones protegides, sinó que les doti també d'una gestió efectiva i sostenible.

La candidatura prop de la Unesco de la Reserva de la Biosfera a escala nacional és un altre instrument que reforça la protecció del territori, i alhora pot ser una eina de planificació i zonificació. El Govern ha treballat de valent, durant més de dos anys, per enllestir la candidatura, però la presentació de la mateixa no es pot dur a terme sense el vistiplau de tots els comuns, un acord que malauradament encara no tenim.

El creixement sostenible no només s'ha de llegir en clau mediambiental, sinó també des de la perspectiva econòmica i social. Sense una gestió adequada dels recursos naturals, a terme comprometrem la nostra economia i la nostra societat. És des d'aquesta perspectiva que enfoquem els treballs d'elaboració de la nova Llei de l'aigua, les inversions de millora dels col·lectors generals i de les estacions de depuració de les aigües residuals, l'optimització en la gestió dels residus, particularment en la recollida selectiva, o el foment de l'economia circular amb la reducció dels plàstics d'un sol ús, la promoció dels materials reciclats en la construcció o el suport a les empreses per adoptar processos més sostenibles.

D'altra banda, poc sentit té traçar una estratègia de protecció del medi ambient i el paisatge si no s'hi posa al centre el sector agrícola i ramader, que hi està directament vinculat. El sector primari és el garant de la biodiversitat, del patrimoni natural i de la sobirania alimentària. És necessari que aquest sector també es diversifiqui –de fet, ja ho està fent– per la seva contribució a la natura i al paisatge, sense dubte; però també per l'impacte que aquest sector té en l'economia de moltes famílies andorranes, per la seva contribució al manteniment de la nostra identitat i a l'atractiu turístic del país, i per la qualitat dels seus productes.

Permeteu-me que m'aturi en aquesta darrera qüestió, perquè la producció de productes agrícoles de qualitat, fets a casa nostra, podríem considerar que és el corol·lari de tot plegat. Per aquest motiu, estem fomentant la certificació i la creació de nous segells de qualitat, com el de la carn de corder transhumant, la mel i les trumfes, i això es tradueix poc a poc en una major presència als establiments de productes andorrans.

Al mateix temps, s'ha reforçat el suport econòmic al sector primari, amb una partida de gairebé 4 milions d'euros en ajuts directes per a aquest any, la qual cosa implica un augment del 35% respecte de l'any 2023. Aquest increment ha permès revisar a l'alça les primes d'engreix de totes les seccions, donar suport a productes ecològics, fomentar el benestar animal, reforçar i crear nous productes de qualitat controlada i fomentar la productivitat de la nostra cabana ramadera. A més, permet reforçar l'acompanyament econòmic a les explotacions més productives, finançar projectes i plans de millora i modernització de les explotacions agràries, i facilitar la creació d'infraestructures més funcionals i mecanitzables.

Com deia abans, la connexió entre sector primari i turisme cada vegada és més intensa, per oferir una experiència millor i més autèntica als nostres visitants, combinant paisatge, cultura i gastronomia, però també com una palanca que pot ajudar a prosperar els nostres agricultors i ramaders. Per això anem desenvolupant nous productes turístics vinculats a la ramaderia, com les rutes de la transhumància o l'agroturisme, i hem obtingut recentment el segell SIPAM de la FAO (Andorra ha esdevingut el primer país que disposa d'aquest segell de forma nacional).

En definitiva, el nostre compromís és fer d'Andorra un referent internacional en la protecció del medi ambient i la gestió sostenible de les zones de muntanya, i un model de preservació del sector primari. No des d'una mirada merament nostàlgica o romàntica, sinó des d'una aposta valenta i ambiciosa per al progrés conjunt.

Senyores i senyors consellers,

Quan parlem de desenvolupament sostenible, no fa dubte que també hi entra en joc la nostra capacitat de transitar cap a un model energètic més sobirà, net i eficient. Un model energètic que treballem des d'un full de ruta clar i que té en compte els reptes del futur, complexos en un sector que es troba en plena transformació. Aquest full de ruta fa anys que es va començar a traçar i, gràcies a una feina d'anticipació i de compromís, ens trobem en una molt bona posició en l'àmbit energètic. No em refereixo només al fet que Andorra té unes tarifes elèctriques molt més competitives que les dels països del nostre entorn, la qual cosa afavoreix la competitivitat de les nostres empreses i les economies familiars, o a les dades de qualitat del subministrament elèctric.

L'entitat pública que opera el sistema energètic del país, FEDA, ha demostrat estar a l'alçada en diverses ocasions recents. Hem parlat ja de la seva contribució durant la crisi del Covid, o durant la crisi energètica, gràcies al fet que havia subscrit contractes de compra d'energia a llarg termini amb preus competitius, i al fet que va sacrificar bona part del seu compte de resultats. Recentment, però, ho ha tornat a demostrar amb l'apagada elèctrica que va tenir lloc a la península ibèrica.

L'apagada del passat 28 d'abril hauria pogut tenir un impacte molt més gran en la nostra vida quotidiana, i en canvi només va durar uns breus segons: el temps necessari perquè la xarxa es connectés íntegrament a la xarxa francesa i es desconnectés de l'espanyola. Aquesta mínima afectació, que algunes ciutadanes i ciutadans no van ni arribar a percebre, no va ser -en absolut- fruit de la fortuna. Va ser el resultat de les contínues inversions públiques en infraestructures energètiques que ha anat fent Forces Elèctriques d'Andorra des de fa anys, per tal de garantir la continuïtat del subministrament elèctric. I ens va recordar la importància de comptar amb una xarxa de qualitat, amb gran capacitat i connectada als dos països veïns.

Els fets succeïts a Espanya han evidenciat més que mai la importància de l'estabilitat de la xarxa elèctrica, que depèn d'un equilibri mil·limètric entre l'oferta i la demanda d'electricitat: és a dir, entre el que consumeixen les famílies i els negocis i l'electricitat que es produeix i s'importa al país. Aquest equilibri, sempre necessari, esdevé més complex de gestionar amb la introducció de moltes noves fonts de producció disperses i desordenades. I Andorra no queda al marge d'aquesta complexitat.

Un sistema que fins fa poc comptava només amb la importació d'electricitat, la central hidroelèctrica de FEDA i poques altres infraestructures, avui dia ja ha de gestionar més de 400 instal·lacions de producció repartides per tot el país. El Govern té clar que aquest canvi de paradigma és necessari i positiu i FEDA, com a operador del sistema, treballa per adaptar-s'hi i posar totes les facilitats i la robustesa que requereix aquest desplegament cap a un nou model energètic que té com a prioritats:

- La qualitat del subministrament.
- La contribució als objectius de descarbonització del país.
- I l'impuls del desenvolupament econòmic del país a través de la preservació de tarifes competitives.

Per fer-ho possible, en els propers cinc anys s'invertiran més de 182 milions d'euros, entre els quals destaca la nova interconnexió entre Andorra i Espanya a través de la línia d'Adrall, una infraestructura que contribuirà a reforçar la seguretat del subministrament elèctric del nostre país. Unes inversions que FEDA pot afrontar amb solvència i amb la confiança que atorga que el Banc Europeu d'Inversions vulgui contribuir al seu finançament, i que estan perfectament alineades amb les necessitats del país i l'interès general, tenint en compte la condició d'entitat pública de FEDA.

Així mateix, des del Govern estem treballant amb FEDA i la resta d'actors del sector elèctric per a la creació d'un nou model de retribució de les activitats de transport, de distribució i de comercialització de l'energia elèctrica. Aquest nou model té l'objectiu de revisar les diferents activitats en què intervenen aquests actors i vetllar per la qualitat de subministrament, la competitivitat de les tarifes i la descarbonització.

Paral·lelament, es continuaran impulsant les energies renovables a través dels programes d'ajuts i subvencions del Govern. En primer lloc, incentivant la implantació d'energies renovables en l'edificació, a través del pla Renova d'ajuts. Durant els dos darrers anys, hi hem destinat 4 milions d'euros, que han permès disposar avui dia de prop de 500 instal·lacions que cobreixen més del 3% de la demanda elèctrica nacional. Des dels seus inicis, aquest programa ha motivat 3.387 sol·licituds d'ajut per un import de 24 milions d'euros, i ha generat una activitat econòmica de gairebé 130 milions d'euros, permetent millores en matèria d'eficiència energètica en un 22% del nostre parc d'habitatges.

Aquestes línies d'acció contribueixen directament als objectius de la Llei d'impuls de la transició energètica i del canvi climàtic aprovada al 2018, i que es concreten en l'assoliment d'una producció nacional equivalent al 33% de la demanda elèctrica l'any 2030, i equivalent al 50% l'any 2050. Uns objectius ambiciosos però que amb les actuacions que he esmentat i, sobretot, amb la propera construcció del parc eòlic del Maià, es podran assolir. En efecte, aquesta infraestructura, que ja ha superat bona part dels diferents processos interns i les consultes transfrontereres corresponents, permetrà cobrir gairebé el 10% de la demanda nacional, esdevenint la segona font de producció del país i generant aproximadament la meitat de l'electricitat que genera la central hidroelèctrica de FEDA.

Tanmateix, l'actuació del Govern en matèria energètica no només se centra en el sector elèctric. Des de l'any 2016, el desplegament de les xarxes de calor ha esdevingut un pilar fonamental en l'estratègia nacional de diversificació energètica, contribuint de manera significativa a contenir l'increment de la demanda elèctrica. Així, FEDA impulsant iniciatives estructurals com la interconnexió de les xarxes d'Andorra la Vella i Escaldes-Engordany. Aquesta actuació no només ampliarà la capacitat de subministrament a més edificis, sinó que també reforçarà la lluita contra el canvi climàtic, reduint les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle i millorant l'eficiència d'aquestes xarxes.

A banda de la transició energètica en l'edificació, cal treballar en una electrificació del conjunt de l'economia, i especialment, del sector de la mobilitat, un dels més contaminants. Des d'aquesta perspectiva, continuem apostant pel programa Engega per augmentar la presència de vehicles elèctrics a les nostres carreteres. El pressupost de 750.000 euros anuals ha permès assolir els gairebé 2.000 vehicles d'aquesta tipologia en el nostre parc automobilístic. Ara bé, aquest 2,2% encara ens situa lluny de l'objectiu del 20% marcat per al 2030. Per tant, cal una reflexió sobre quines accions poden afavorir encara més l'adquisició de vehicles no contaminants.

A més, des del Govern seguim apostant fort per un transport públic, adaptat, competitiu i de qualitat. Amb la voluntat de pal·liar l'impacte de l'augment dels preus sobre el transport, provocats per la greu crisi energètica que vam viure després de la pandèmia, al juliol del 2022 vam iniciar una prova pilot amb la subvenció de la totalitat de l'import dels abonaments mensuals per als residents amb viatges gratuïts i il·limitats a les Línies de Transport Nacional Regular de Viatgers. A finals d'aquell mateix any, es va apostar per mantenir la gratuïtat del servei regular nacional de viatgers durant tota aquesta legislatura. Dia a dia, mes a mes, recollim els fruits d'aquesta acció, i així ho demostren les xifres. Des de l'inici de les mesures per incentivar l'ús de l'autobús, s'han multiplicat per 3,3 el nombre de viatges efectuats, passant dels 2,4 milions anuals el setembre de 2021, als 8 milions anuals actualment.

Aquest augment en l'ús del transport públic nacional, d'aproximadament el 20% anual, només es pot assegurar adequadament gràcies a un diàleg constant i transparent amb les empreses concessionàries. I només es pot millorar escoltant atentament a la ciutadania. Per això vam endegar un procés participatiu al voltant del transport públic i de la mobilitat sostenible, del qual van sorgir 772 propostes.

Entre aquestes propostes, es demanava la posada en funcionament d'un servei de bus nocturn, proposta que es va materialitzar el setembre passat i que a finals de l'any 2024, ha permès multiplicar per 1,9 el nombre de desplaçaments d'usuaris, arribant als més de 32.000 viatges en el conjunt de les 3 línies nocturnes.

De la mateixa manera, no hem deixat de banda els treballadors que diàriament creuen les nostres fronteres des de la Seu d'Urgell per venir a treballar al nostre país. En concret, les millores implantades des del 2023 en aquest servei han permès un augment del nombre de viatges del 48%, fins als 20.000 viatges mensuals, incorporant alhora autobusos híbrids i reduint entre el 5% i el 6% l'import dels abonaments.

Els nostres ciutadans demanen moure's de forma més sostenible. Prova n'és l'augment del nombre d'usuaris del servei de bicicleta elèctrica compartida (Cicland), que ha experimentat un augment del 51% en el nombre d'usuaris el 2024 amb relació a l'any anterior, gràcies, entre d'altres, al replantejament del servei al tomb de la vall central i del sud.

Totes aquestes accions estan contribuint a la creació d'una veritable cultura del transport públic a Andorra, un fet que fa uns anys era del tot inimaginable, atès que teníem una forta dependència del vehicle privat. No obstant això, som conscients que encara queda molt camí per recórrer per avançar cap a un model de conducta de mobilitat més sostenible. I és aquí on entra en joc el projecte de transport segregat. Actualment, s'està a l'espera de disposar d'un pla sectorial que asseguri la viabilitat tècnica i urbanística d'un projecte que com es poden imaginar, presenta dificultats tècniques i que ha de comptar amb el consens dels comuns implicats, particularment en el procés de revisió dels seus plans d'urbanisme.

Un transport segregat que ens agradaria que transcendís la frontera del riu Runer. Per això, el Govern i la Generalitat de Catalunya hem presentat el projecte Tramvalira a la convocatòria europea del programa Poctefa. Aquest projecte, amb un cost global d'uns 700.000 euros, pretén estudiar la viabilitat de prolongar el nostre tren lleuger i enllaçar-lo amb la capital de l'Alt Urgell i l'aeroport Andorra – La Seu d'Urgell. Per primer cop, Andorra passa a liderar un projecte europeu i ho fem en un àmbit que connecta perfectament amb les prioritats que ens hem marcat en matèria de millora de la mobilitat, de mobilitat sostenible i de desenclavament del nostre país.

Aquest enllaç ferroviari lleuger amb la Seu d'Urgell i l'aeroport permetria consolidar encara més aquesta infraestructura, que gestionem conjuntament amb la Generalitat de Catalunya i on tot sovint ens cal la cooperació del Govern d'Espanya. Es tracta d'un exemple de bona col·laboració entre les tres administracions, que permet generar activitat econòmica, atraure turisme de qualitat i desenclavar Andorra i la seva gent.

La connexió regular entre l'aeroport i Madrid ha tingut 25.000 usuaris des del seu inici el 2022, amb una ocupació mitjana del 50%. Pel que fa a la darrera ruta oberta amb Palma, a Mallorca, més de 7.000 viatgers se n'han beneficiat, amb una ocupació mitjana del 53%. I és amb aquestes dades que el Govern estudia l'obertura de noves rutes, entre les quals convé destacar París. Això ens permetria estar connectats amb dos grans hubs aeroportuaris perfectament complementaris.

Una altra infraestructura del tot estratègica és l'Heliport Nacional, que s'acabarà de construir aquest 2025 i estarà plenament operatiu a la primavera del 2026.

Bona part d'aquests projectes que he esmentat tenen com a objectiu, entre d'altres, reduir el trànsit a les nostres carreteres i millorar així la qualitat de vida de la ciutadania. Actualment, la xarxa viària nacional rep un 6% més de trànsit del que preveia el pla director 2020-2030, i la tendència ens indica que aquest xifra anirà en augment, especialment a la vall central i en períodes de màxima aflluència turística. Per aquest motiu són tan necessàries les dues grans obres d'aquesta legislatura: l'acabament del vial de Sant Julià de Lòria i la desviació de la Massana i Ordino.

Les obres de la desviació de la Massana i Ordino, licitades fa pocs dies, permetran, ja a finals de l'any vinent, descongestionar els nuclis de la Massana, l'Aldosa i Anyós del trànsit de vehicles que van i venen de la vall d'Ordino, amb una primera connexió entre la desviació i la CG-3, per sota de la Farga Rossell. Mentre que la finalització completa de la desviació, com també de la desviació de Sant Julià de Lòria i de les obres de la CG-2 a la zona de la Trava, a Canillo, es preveuen per al primer trimestre del 2027.

En l'àmbit més local, també convé destacar la licitació, tot just ahir, de la millora dels revolts de Pal, essencial per al trànsit del transport pesat, o de la connexió de voravies al Tarter, mentre que les de la CG-4 entre la Massana i Erts es licitaran en les properes setmanes.

I ja que parlem d'infraestructures cabdals per a Andorra, voldria destacar l'evolució positiva d'un projecte estratègic: les obres de la galeria paraallaus H2 a l'RN22, a l'Hospitalet, que avancen segons el calendari previst. Aquesta infraestructura, resultat de la relació de bon veïnatge amb França, ha d'entrar en servei, com he dit a l'inici de la meva intervenció, abans

de la propera temporada d'hivern. Cal recordar que en aquesta via s'han produït més de 60 allaus en els darrers 40 anys, provocant talls de circulació i greus afectacions en la mobilitat i l'activitat econòmica d'Andorra i, particularment, del Pas de la Casa.

Aquesta millora és conseqüència de la implementació dels convenis signats amb França relatius a les carreteres, que preveuen una inversió total de 19 milions d'euros – la inversió més elevada fins al moment fora del territori andorrà- amb l'objectiu de garantir la seguretat viària i frenar el tancament dels accessos amb França que tant ens han perjudicat i ens segueixen perjudicant.

Senyores i senyors consellers,

En aquest relat sobre la sostenibilitat no hi pot faltar la lluita contra el canvi climàtic. Andorra s'ha fixat l'objectiu d'assolir la neutralitat climàtica el 2050. I no es tracta d'una mera proclama d'intencions, perquè en cap moment hem obviat aquest objectiu, com tampoc hem oblidat els Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides que continuen marcant les polítiques governamentals.

En l'àmbit de l'acció climàtica, el nostre país s'ha posicionat internacionalment com un país compromès amb els instruments i acords subscrits, ja no només en el context del Conveni marc de Nacions Unides sobre el canvi climàtic (CMNUCC), sinó també en el context de l'Acord de París promogut el 2015.

Andorra rep ja els impactes del canvi climàtic; els percebem i els percebrem encara amb més intensitat en les properes dècades com a país d'alta muntanya que som. Per aquest motiu, des del Govern considerem que tant per interès com per convicció hem de ser exemplars, especialment en matèria de transparència en l'acció climàtica.

Aquest mateix 2025, mitjançant la tercera contribució prevista a escala nacional, Andorra ha establert un nou objectiu climàtic més ambiciós per al 2035, que inclou una reducció del 63% de les seves emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) respecte als nivells del 2005. Aquest esforç s'emmarca dins d'una trajectòria coherent amb el límit de mantenir l'augment

de les temperatures per sota dels 1,5°C respecte a l'era preindustrial i d'assolir la neutralitat de carboni l'any 2050.

Senyores, senyors consellers,

L'aportació del sector turístic al progrés econòmic i social, a la generació de riquesa i oportunitats, i al desenvolupament d'altres sectors ha estat imprescindible durant dècades, i encara ho és. El turisme representa aproximadament un 40% del PIB. Tots coincidim amb aquesta reflexió, però també en el fet que ja no podem continuar creixent en quantitat, sinó que ho hem de fer en qualitat.

En els darrers anys s'han anat creant les sinergies necessàries entre les administracions i el sector privat del turisme, per debatre quin turisme volem i crear les condicions per implementar mesures destinades a trobar un equilibri per al principal motor de l'economia andorrana.

Des del Ministeri de Turisme i Andorra Turisme es treballa per aconseguir un turisme diversificat que ens visiti durant tot l'any. Els estudis de capacitat de càrrega turística que vam presentar el passat mes de març ens han mostrat els límits i que la sostenibilitat econòmica, social i mediambiental ha de ser també el principal eix de la política turística del nostre país.

M'aturo breument per recordar algunes de les principals conclusions del mencionat estudi, que, sigui dit de pas, ens posiciona com un dels primers països del món en fer una diagnosi d'aquestes característiques tant en l'àmbit regional o local (comuns) com nacional (Govern):

- La capacitat de càrrega màxima de les infraestructures comunals i nacionals per a una població equivalent anual de 127.713 persones i els 9,6 milions de visitants del 2024 és suficient des de la perspectiva de la distribució elèctrica i el tractament de residus, i es disposa d'un marge significatiu de creixement.
- Tenim saturacions elevades en temporada alta de la xarxa viària, si bé tenim marge per créixer en 2,5 milions de visitants en temporada baixa.

- La capacitat dels allotjaments en temporada alta, amb 50.000 pernoctacions al dia, està al límit i la previsió de reducció dels habitatges d'ús turístic tensionarà aquest mercat.
- L'opinió dels turistes és molt positiva i valoren Andorra com una excel·lent destinació, encara que existeixen punts a millorar com la mobilitat, la manca d'aparcament i les cues en llocs concorreguts durant períodes de màxima afluència.

La capacitat de càrrega turística és un concepte clau per garantir un turisme sostenible, i l'estudi ha permès evidenciar que hi ha períodes tensionats i identificar-los, amb l'objectiu d'implantar mecanismes que permetin l'equilibri entre la qualitat de vida dels residents i la qualitat de l'experiència del turista. I al mateix temps, ha vingut a confirmar la necessitat no només d'atreure un turisme de més qualitat, sinó de repartir-lo durant tot l'any.

Dic bé confirmar, ja que fa més d'una dècada que el Govern va iniciar la recerca de mercats turístics que facin estades més llargues i, per tant, amb una despesa mitjana més elevada. Una estratègia que està funcionant: els turistes que pernocten i es queden més dies han augmentat un 73% els darrers deu anys. A més, amb un increment més elevat en els mesos fora de la temporada alta i procedents d'altres nacionalitats, al marge de l'espanyola i francesa.

I si una cosa està clara quan parlem de turisme de qualitat és que també hem de ser capaços d'oferir un servei i una atenció excel·lents. És en aquest sentit que la Llei del turisme, que estem treballant en col·laboració amb ONU Turisme i que pròximament s'entrarà a tràmit parlamentari, fixarà algun tipus d'obligació de formació als treballadors per dignificar un sector que ha d'estar cada cop més ben preparat.

La Llei del turisme també preveurà la creació del Consell Nacional del Turisme, un òrgan consultiu i estratègic que ha de garantir la participació de tots els actors clau del sector. En la seva configuració, hi serà present el Consell del Sector Privat del Turisme (impulsat per la CCIS amb el suport de la CEA), un primer espai de consulta i diàleg del sector. A més, el Consell Nacional haurà d'integrar representants de les administracions comunals i nacionals, com a gestors de l'oferta turística del país; així com representants de la societat civil. L'objectiu és consolidar una estructura de governança que planifiqui i reagrupi les administracions, el sector privat i la societat civil.

La Llei sobre el creixement sostenible i el dret a l'habitatge incideix sobre el turisme i, particularment, sobre la necessitat de disminuir la quantitat d'habitatges d'ús turístic i de reconvertir-los en habitatges de més qualitat. Però entenem que aquestes obligacions, destinades alhora a alleugerir la tensió sobre el mercat de l'habitatge i a disposar d'una oferta turística de més qualitat, s'han d'acompanyar d'un programa d'ajuts per a la millora i la modernització dels allotjaments turístics. Per aquest motiu, des del Ministeri de Turisme i Comerç hi destinarem una partida de 500.000 euros.

L'aposta pels esdeveniments esportius (la Clàssica Andorra, la UCI Copa del Món de BTT o la Vuelta a finals d'agost), els esdeveniments culturals (el Classicand, Andorra al Natural amb Disney i National Geographic, o el Cirque du Soleil) o els esdeveniments gastronòmics (el Pla estratègic gastronòmic d'Andorra que inclou l'Andorra Taste, entre d'altres), amb la finalitat de diversificar l'oferta turística i el perfil dels nostres visitants, continuarà sent una realitat en el que queda de legislatura.

En l'àmbit comercial, els objectius del Govern són força similars als que he detallat en el sector turístic: redefinir la intenció de compra, incrementar la despesa mitjana, i fomentar la diversificació de l'oferta per avançar cap a un comerç singular, diversificat i de qualitat. Ens trobem davant d'un canvi de paradigma on la distribució comercial exigeix una transformació del sector. Tenim un actiu molt valuós, les botigues físiques, però cal repensar-les. Per fer-ho, el Ministeri donarà suport a les necessitats del sector amb la implementació d'incentius o de subvencions.

A banda d'això i per tal d'assolir els objectius que he comentat, hem creat al 2024 l'Observatori del Comerç i la marca "Shop in Andorra, experts en compres" amb múltiples accions, treballem en diferents programes formatius amb la Cambra de Comerç i el sector privat, hem consolidat el segell d'Andorra Selected, i seguim desenvolupant la marca Andorra.

Senyores, senyors consellers,

El model europeu de l'Estat del benestar es fonamenta bàsicament en la salut i l'educació. El nivell de cobertura pública d'aquests serveis, amb una aportació molt important des dels pressupostos de l'Estat, és fonamental per determinar els estàndards de cohesió social i

d'igualtat d'oportunitats en un país. En concret, disposar d'un sistema sanitari robust i de qualitat és la clau de volta de la pervivència d'aquest model, i és des d'aquest convenciment que treballa el Ministeri de Salut.

En l'àmbit de la promoció de la salut i la prevenció de la malaltia, aviat disposarem dels resultats de l'enquesta de salut de la població adulta que es completarà amb l'enquesta sobre la salut dels nostres joves, durant el primer semestre del 2026, uns resultats que, sense cap mena de dubte, ens permetran definir amb més precisió les accions que cal emprendre en els propers anys. També haurem de parar atenció al que resulti de l'Observatori de salut mental i drogues, que ens proporcionarà dades actualitzades al respecte.

També avancem en la donació d'òrgans, la guia d'alimentació saludable o la prevenció del tabaquisme i el benestar digital. Vull destacar la posada en funcionament dels programes de cribratge de càncer de colon i recte, mentre, de manera continuada, analitzem la posada en funcionament d'altres cribratges que permetin la detecció precoç de malalties.

Per descomptat, continuem fent feina per proporcionar una assistència sanitària de qualitat amb el reforç i l'augment dels recursos de l'atenció primària, gràcies a l'obertura dels nous centres de Ciutat de Valls, a Andorra la Vella, i de Canillo, i estudiant també l'ampliació del CAP de la Sardana, a Andorra la Vella.

A més, des del SAAS s'està treballant en la redacció del plec de bases de la futura ampliació de l'Hospital Nostra Senyora de Meritxell que ens permetrà disposar d'uns espais d'avantguarda per oferir la millor atenció sanitària als nostres ciutadans, i també per ser un pol d'atracció de professionals de la salut. Tot plegat mentre s'impulsa la realització de cirurgies sense ingrés i l'hospitalització domiciliària per a aquells pacients que en puguin ser candidats.

Abans em referia a la importància de tenir en compte el que resulti de la feina de l'Observatori de salut mental i drogues. I és que no podem obviar l'augment exponencial, en els darrers anys, de trastorns de la salut mental. És un fenomen que ens interpel·la com a societat i que requereix més recursos, més sensibilització i una xarxa d'acompanyament integral per a tots aquells que ho necessitin. Per aquest motiu, hem impulsat iniciatives com el telèfon de

prevenció del suïcidi, el xat de suport emocional per a joves, la campanya de comunicació de lluita contra l'estigma o els tallers de prevenció a les escoles.

En l'àmbit dels espais físics, continuem treballant de valent per poder traslladar al mes de setembre les consultes del Servei de Salut Mental a l'edifici Ròdol d'Escaldes-Engordany, així com en els pisos amb suport per a persones amb problemes de salut mental del Solà d'Enclar i en el futur centre terapèutic ubicat a l'antic seminari de la Seu d'Urgell. Es tracta de diversos dispositius complementaris tot ells, als quals en caldrà afegir més i de tipologia diferent en el futur.

A banda de la salut mental, una altra de les grans prioritats d'aquesta legislatura en l'àmbit de la salut són les patologies oncològiques i les patologies cròniques i complexes, com a grans àmbits prioritaris. Per això hem posat en funcionament a principis d'aquest any la unitat de patologia mamària de l'hospital, que permetrà que un 80% de les pacients de càncer de mama es puguin operar a Andorra. Paral·lelament, el Pla Oncològic Nacional, que properament es publicarà, ens permetrà disposar d'un full de ruta actualitzat i punter amb les principals accions a desenvolupar en aquest àmbit.

El Ministeri de Salut va ampliant progressivament la cartera de serveis públics per incloure la dietètica ambulatoria, la neuropsicologia i l'atenció a la diversitat en la identitat de gènere, que se sumaran a la psicologia ambulatoria, les pròtesis auditives i les ulleres que s'han inclòs recentment. A més, treballem colze a colze amb els col·lectius de professionals sanitaris per tal d'atendre les seves necessitats, implementar mesures per atraure i retenir els professionals i millorar els circuits i protocols.

En l'àmbit de la recerca i la innovació, estem desenvolupant noves funcionalitats per a l'App Andorra Salut, col·laborant amb institucions de referència com l'Institut Guttmann i establint les bases per a la creació de l'Institut de Recerca en ciències de la salut. També estem regulant l'ús individualitzat dels medicaments de teràpia avançada.

En l'àmbit normatiu, ens trobem en la fase final d'elaboració de diversos projectes de llei que tindran un impacte significatiu per al sistema sanitari, com són la Llei d'ordenació farmacèutica, la modificació de la Llei de les professions titulades de la salut que tot just ahir el Govern va aprovar, o la Llei del conveni marc de l'OMS contra el tabac, a les quals cal

afegir la Llei de l'oblit sanitari que es troba a tràmit parlamentari. A aquestes s'hi afegiran, el proper any, la Llei del medicament i la nova Llei del SAAS. Tot aquest conjunt de normes són claus per modernitzar el nostre marc normatiu i adaptar-lo als reptes actuals.

Senyores, senyors consellers,

El Ministeri d'Afers Socials continua focalitzat en construir un país més inclusiu, més just i més cohesionat. Aquest 2025, tal com s'esdevé amb el Ministeri de Salut, avancem amb determinació en l'àmbit legislatiu. N'és un bon exemple el projecte de Llei d'accessibilitat universal, llargament reivindicat pels col·lectius de persones amb discapacitat, que ja ha entrat a tràmit parlamentari i es troba en període d'esmenes.

També treballem, però, en una nova Llei de garantia dels drets de les persones amb discapacitat, que incorpori fil per randa les recomanacions que dimanen del Conveni de les Nacions Unides de les Persones amb Discapacitat. Aquest text legal s'elaborarà de manera participativa i compartida i és presentarà a l'escrutini del Consell General abans de final d'any. De la mateixa manera, estem ultimant el nou sistema de valoració de la discapacitat, més equitatiu i adaptat a les tendències actuals, i que inclourà condicions com la fibromiàlgia, el TDAH o les addiccions. I hem elaborat una nova targeta acreditativa de la discapacitat.

La recent signatura del conveni amb l'ONCE ens ha permès assolir una fita fonamental per a la igualtat d'oportunitats al nostre país de les persones amb discapacitat visual. De fet, es tracta de dos convenis interrelacionats: un, en l'àmbit de la comercialització dels productes de loteria de l'ONCE al Principat d'Andorra, i l'altre, amb un impacte directe en l'àmbit social, destinat a millorar la qualitat de vida de les persones que conviuen amb aquesta discapacitat.

Els avenços mèdics, la millora de les condicions de vida i una major consciència sobre la salut ens han permès, sortosament allargar els anys de vida. Avui, arribar als 80 o fins i tot als 90 anys és cada cop més comú. Això és, sens dubte, una gran fita de la humanitat i s'ha de veure com una oportunitat. Però també ens planteja nous reptes socials i econòmics.

En efecte, no podem ignorar els desafiaments que comporta aquesta transformació demogràfica. L'augment de la longevitat exigeix sistemes de salut més preparats, serveis socials més eficients i, sobretot, una societat més inclusiva i empàtica. Cal lluitar contra la solitud no desitjada, combatre l'edatisme —aquesta forma de discriminació per raó de l'edat— i garantir que les persones grans puguin envellir amb dignitat, autonomia i qualitat de vida. És des d'aquesta perspectiva que el Govern ha anat ampliant el nombre de places concertades de 24 hores en els diferents centres sociosanitaris, que han passat de 232 a 270, mentre que ja disposem de 146 places de centre de dia arreu del territori. També hem signat un memoràndum d'entesa amb una entitat privada per la concertació de places per una futura residència adreçada a la gent gran que es construirà a Encamp, hem facilitat la contractació de personal per al Servei d'Atenció Domiciliària (cinc noves contractacions), i ben aviat posarem en marxa el “Projecte Radars”, una iniciativa per combatre la soledat no volguda i prevenir situacions de risc que prové d'una col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona.

Per altra banda, aquesta legislatura, la perspectiva de gènere ocupa un lloc preeminent en les polítiques governamentals, amb el desplegament de la Llei per a l'aplicació del dret a la igualtat de tracte i d'oportunitats i a la no-discriminació entre dones i homes. Però volem anar més enllà, i per això enguany regularem els permisos de naixement igualitaris per garantir condicions equitatives per a tots els progenitors i promoure la corresponsabilitat en la criança.

Una altra fita cabdal ha estat l'impuls, en col·laboració amb l'Institut Andorrà de les Dones i els comuns, del primer programa quadriennal d'igualtat. Aquesta eina estratègica té com a objectiu consolidar una societat on la igualtat de gènere i la no-discriminació siguin valors centrals.

La formació dels professionals que intervenen en situacions vinculades a la igualtat i a la prevenció de la violència de gènere també ha estat una prioritat. És imprescindible que comptin amb els coneixements i les eines adequades per actuar amb sensibilitat i eficàcia. Alhora, no hem deixat d'impulsar campanyes de sensibilització per fomentar una cultura del respecte i de tolerància zero envers qualsevol forma de violència o discriminació. També vull destacar l'elaboració del Protocol d'assetjament sexual i per raó de sexe a l'Administració general, que ha de garantir entorns laborals segurs i respectuosos per a totes les persones que treballen al servei públic.

Com deia a l'inici d'aquesta intervenció, el relat no l'escrivim només nosaltres -els polítics- l'escriuen sobretot les ciutadanes i els ciutadans d'aquest país; cadascú amb les seves experiències, sensacions, emocions, aprenentatges, i amb la seva pròpia visió del que ha de ser l'Andorra del futur.

És partint d'aquesta premissa -tal com ha vaig avançar durant el meu discurs de Cap d'Any- que durant les pròximes setmanes i des de la Secretaria d'Estat d'Igualtat i Participació Ciutadana presentarem el projecte "l'Andorra del futur", un espai de diàleg estructurat, implicant a la ciutadania per fomentar una visió compartida. Aquesta reflexió pretén identificar estratègies adaptades a les transformacions econòmiques, socials i ambientals actuals i futures. Andorra, com a país, s'enfronta a grans reptes vinculats al seu posicionament internacional, a la transformació del seu model econòmic, a l'evolució de la seva dinàmica demogràfica i als problemes de sostenibilitat.

La reflexió col·lectiva sobre el futur d'Andorra s'articularà en dues fases diferenciades amb l'objectiu de generar un exercici de deliberació estructurat que permeti abordar els reptes estratègics del país des d'una mirada col·lectiva. Aquest procés s'iniciarà a la tardor i la previsió és que s'acabi durant el primer semestre de l'any 2026.

Senyores i senyors consellers,

No vinc aquí a fer només un balanç i a retre comptes d'allò que hem fet, d'allò que, al cap i a la fi, és el que esperen les ciutadanes i els ciutadans del seu Govern. Crec que al llarg d'aquest debat també hem de mirar cap endavant, de posar damunt la taula els grans reptes que té el nostre país, alguns dels quals són del tot estructurals.

El nostre sistema de pensions, tal com està dissenyat actualment, està sotmès a una pressió creixent. L'envelliment de la població, la cronicitat de les malalties o l'augment de l'esperança de vida posen en qüestió la seva sostenibilitat a mitjà i llarg termini. Aquest no és un problema exclusiu d'Andorra. Molts països europeus han d'afrontar aquesta mateixa realitat. Però el que ens hauria de diferenciar d'aquests molts països, així ho espero, és la nostra capacitat d'anticipar-nos, d'actuar amb responsabilitat i de no convertir la salvaguarda de les pensions futures en arma de confrontació política. La reforma de les pensions no es pot percebre com

una amenaça, sinó com una oportunitat per reforçar la confiança en el sistema, per crear un sistema sostenible que asseguri que tothom podrà percebre una pensió.

I aquest no és només un debat tècnic ni una qüestió de magnituds econòmiques; és, sobretot, una qüestió de responsabilitat social i un compromís intergeneracional. Per això, la reforma que plantegen els grups parlamentaris de la majoria, segons tinc entès i segons compartim des del Govern, ha de respondre a tres grans objectius:

- Assegurar la sostenibilitat del sistema, garantint que les generacions futures puguin gaudir d'una pensió digna.
- Reforçar l'equitat, perquè tothom, independentment del seu itinerari laboral, tingui accés a una protecció adequada.
- Fomentar la complementarietat, combinant el sistema públic amb mecanismes de capitalització voluntària o professional.

Això haurà de traduir-se en mesures com allargar progressivament (dic bé, progressivament) l'edat de jubilació, incentivar la prolongació de la vida laboral de forma voluntària, revisar les bases de cotització perquè siguin més representatives dels ingressos reals o promoure sistemes de pensions complementaris, especialment en el sector privat.

Som conscients que parlar de pensions és parlar d'estalvi, de seguretat i de futur. Un procés que s'ha de fer amb la màxima transparència i amb la participació de tots els agents implicats. No es tracta d'imposar una reforma, sinó de construir-la conjuntament. En tot cas, des del Govern col·laborar en tot allò que calgui per fer-la prosperar.

Senyores i senyors consellers,

Quan parlem d'Andorra com un país que volem inclusiu i cohesionat, això també val per l'educació. Parlar d'educació és parlar de com preparem l'Andorra del futur.

Des del Govern hem reforçat el compromís amb una escola andorrana de qualitat, inclusiva i adaptada als temps actuals. A través del desplegament de l'avaluació interna a totes les

escoles andorranes, estem promovent una cultura de reflexió i millora contínua que situa l'alumne al centre del procés educatiu.

Hem posat especial èmfasi en l'acollida dels alumnes nouvinguts, amb aules de suport educatiu que garanteixen la inclusió des del primer dia. I hem iniciat un estudi per definir la figura de l'infermer escolar, perquè sabem que educar és també tenir cura del benestar integral de l'alumnat.

Pel que fa a la formació professional, aquest curs culminarem el trasllat de l'EFPEM als nous espais de la Cortinada, dotant el sistema d'un espai referent en innovació pedagògica. I ja preparem la creació de l'Observatori de la Formació Professional, que ha de ser clau per adequar la formació a les necessitats reals del país i del mercat laboral.

A més, iniciem la revisió integral del marc curricular del nostre sistema, comptant amb el suport d'experts internacionals i amb la implicació activa de tota la comunitat educativa. Aquesta transformació es complementarà amb un nou model de formació del professorat i instruments per avaluar-ne l'impacte real a l'aula.

La digitalització també ocupa un lloc central. Estem desplegant el Pla Digital dels centres escolars, promovent l'ús responsable i pedagògic de la tecnologia. La implementació dels *Chromebooks* i la introducció progressiva de la intel·ligència artificial a l'aula són accions concretes que apunten cap a un model educatiu més competencial, crític i preparat per al segle XXI.

Permeti'm que obri un parèntesi, abans d'explorar les grans línies de l'ensenyament superior, perquè em sembla prou important i interessant parlar del benestar digital dels nostres joves. I permeti'm també fer referència a una sèrie televisiva de la qual n'hauran sentit a parlar o, fins i tot, l'han vist, *Adolescència*. El retrat impactant dels adolescents a l'era digital que fa aquesta sèrie ha generat un debat crucial sobre l'educació i la criança. Però reflecteix fidelment la realitat o és una exageració que ens porta a conclusions errònies? La resposta és complexa i ens pot portar a interpretacions esbiaixades o que no responen a la realitat dels nostres adolescents. Sigui com sigui, el que queda clar és l'abús de les pantalles, el mal ús de les xarxes socials o l'accés a continguts inapropiats són una realitat que no podem obviar.

Responent a l'encomana d'aquesta mateixa Cambra parlamentària fa un any, hem creat el Centre de Benestar Digital i Capacitats i Competències Digitals, i hem aprovat del Pla de Benestar Digital dels Infants i Joves, que inclou accions específiques per protegir els menors en l'entorn digital. Tots els agents implicats, des d'Andorra Telecom fins al Ministeri d'Educació, estan treballant en aquelles accions i eines que cal tenir a l'abast per garantir el benestar digital dels nostres joves i, sobretot, per entendre des d'una mirada adulta les claus que regeixen la vida dels adolescents avui en dia i educar en un ús responsables de les noves tecnologies.

En l'àmbit de l'ensenyament superior, hem fet passos fermes cap a una universitat més oberta i competitiva. Destinem gairebé 6 milions a les obres d'ampliació de la Universitat d'Andorra a l'antiga fàbrica Reig, amb l'objectiu que les noves instal·lacions puguin posar-se en marxa amb l'inici del curs 2027-28, treballem per al reconeixement automàtic de titulacions amb Espanya i Portugal, i impulsem beques com la de *SciencesPo* per fomentar l'excel·lència.

Finalment, no podem oblidar la dimensió internacional del nostre sistema educatiu. Per aquest motiu, una de les prioritats del Ministeri de Relacions Institucionals, Educació i Universitats és la renovació del conveni educatiu entre el Principat d'Andorra i la República Francesa. Aquest conveni, que es preveu que pugui signar properament, haurà de consolidar novament la presència i la cooperació del sistema educatiu francès a Andorra.

Senyores, senyors,

De tots els factors que configuren la qualitat de vida de les ciutadanes i els ciutadans d'Andorra, n'hi ha un que és especialment andorrà. Del qual tots ens sentim especialment orgullosos i molt sovint en fem gala: la seguretat ciutadana. Les andorranes i els andorrans – i d'això en tenen el mèrit els successius governs perquè cap d'ells ha escatimat esforços- hem estat sempre prou intel·ligents per veure la seguretat ciutadana com un dels béns socials més preuats i una de les nostres fortaleeses.

Aquesta consideració no és un invent andorrà, és una constatació que fa molts anys que recullen els principals índex de seguretat ciutadana a nivell internacional. El darrer prové de la plataforma Numbeo, la base de dades sobre països i ciutats més gran del món, que

assenyala que el Principat té un índex de criminalitat del 12,87%, considerat com el més baix del món. D'aquesta fortalesa n'és especialment responsable la societat en conjunt, la política migratòria i també els cossos especials, com a servei públic.

Pel que fa a la política migratòria, amb les mesures que contempla la Llei sobre el creixement sostenible i el dret a l'habitatge, en vigor des de l'abril, s'ha retornat als paràmetres de contractació de personal anteriors a la pandèmia i s'han contemplat mesures més restrictives com són la no concessió del permís de treball de temporada a persones que en temporades anteriors hagin incomplert les seves obligacions i l'eliminació dels permisos de treballadors desplaçats extracomunitaris.

Les altes quotes de seguretat no ens eximeixen, però, de continuar dotant de recursos humans i materials els cossos especials, i de tirar endavant les reformes essencials per modernitzar i enfortir el nostre sistema judicial i de seguretat. S'ha modificat la Llei de seguretat privada, adequant-la a les necessitats reals del sector, i hem fet passes decidides en la digitalització del Cos de Policia, així com en un accés electrònic més eficient i transparent prop de l'Administració de justícia.

El diàleg constant amb els representants dels cossos especials ha estat clau per aprovar codis deontològics, tant per al Cos de Policia com per al Cos Penitenciari, reforçant la seva integritat i compromís ètic. També hem avançat en el desplegament reglamentari de les lleis que els regulen, per garantir unes condicions de treball i un creixement professional adequats.

Paral·lelament, continuem avançant per definir el model del projecte 112 i el mapa de projectes associats amb l'objectiu de poder oferir a les ciutadanes i als ciutadans una resposta coordinada i ràpida davant eventuais situacions de crisi o emergència. L'emplaçament del futur Centre Nacional d'Emergències serà l'edifici Nexus, on actualment estan situades les oficines d'Andorra Telecom, un cop es traslladin a l'edifici Node.

També hem aprovat una nova Llei del registre d'entitats religioses, que reconeix la pluralitat religiosa i assegura la convivència mitjançant una normativa específica que en regula l'activitat, posant límits clars per garantir l'ordre públic i la defensa dels drets humans.

Mirant cap al futur, tenim projectes de gran envergadura:

- La Llei sobre el tractament de dades personals en matèria penal, clau per protegir drets fonamentals sense renunciar a una acció policial efectiva.
- Una nova Llei qualificada de la nacionalitat que donarà resposta a les noves realitats del país.
- L'adaptació del Codi Penal per a l'adhesió al Conveni de Mèrida, reforçant el nostre compromís internacional en la lluita contra la corrupció.
- Un nou Codi de Procediment Penal, més àgil i modern, però amb totes les garanties processals, per impulsar, entre altres, la reducció dels terminis de la presó provisional.
- I un pla d'acció penitenciari orientat a la reorganització del centre, a la millora de les condicions laborals dels agents i dels presos i a l'aportació de més recursos per impulsar la reinserció, que la ministra de Justícia i Interior presentarà al Consell General el pròxim dia 1 de juliol.

Amb aquestes accions, el Govern reafirma el seu compromís amb una societat més segura i més justa. Perquè la seguretat i la justícia són un pilar fonamental de la convivència democràtica.

Senyores i senyors consellers,

En un context internacional cada vegada més complex i interconnectat, el Govern ha fet esforços constants per consolidar la presència d'Andorra en l'escenari multilateral. La necessitat de reforçar la seva visibilitat i credibilitat davant els seus aliats naturals, en particular els estats membres de la UE, ha portat al nostre país a intensificar les seves relacions diplomàtiques i la seva participació en organismes internacionals.

Durant els darrers anys, Andorra ha establert un diàleg més fluid amb institucions europees, buscant integrar-se en espais de cooperació que li permetin defensar els seus interessos nacionals i projectar-se com un actor fiable.

Hem reforçat la relació, per exemple, amb el Consell d'Europa, organització amb la qual vam celebrar el 2024 el 30è aniversari de la nostra adhesió. Vaig tenir l'oportunitat de recordar-ho amb motiu de la meva intervenció al plenari de la darrera sessió de l'Assemblea parlamentària d'aquest organisme, el passat mes d'abril, reafirmant el nostre compromís amb els seus valors.

També hem consolidat la nostra pertinença a l'espai polític europeu, una necessitat vital en aquests temps convulsos. En aquest sentit, prenem part de totes les reunions de la Comunitat Política Europea, espai únic que permet un diàleg directe amb els dirigents europeus, siguin o no membres de la Unió Europea, sobre els grans reptes del moment lligats a la seguretat. Igualment, cal destacar que Andorra participa amb més intensitat d'aquesta veu política europea amb l'adhesió a declaracions polítiques de la Unió Europea en el si de diversos organismes multilaterals, particularment quan es tracta de respecte del dret internacional i humanitari en les crisis i conflictes, o de qüestions globals com el desenvolupament sostenible, el canvi climàtic i els drets humans.

La participació activa en fòrums multilaterals ha permès que la veu del Principat sigui escoltada. Destaca la determinació en la defensa de la igualtat de gènere i l'empoderament de la dona, amb accions concretes com l'elecció per primera vegada d'una experta andorrana al Comitè per a l'eliminació de la discriminació envers la dona, i la defensa dels drets dels infants, com ha estat el llançament de la campanya *Prove it matters* conjuntament amb l'Oficina de la Representant Especial del Secretari General de les Nacions Unides i el Govern de Malta. Continuem també amb el nostre compromís amb la regió iberoamericana amb la participació activa de les cimeres de cap d'Estat i de Govern com la que es va celebrar al mes de novembre a l'Equador i la celebració el pròxim mes d'octubre a Andorra de la segona edició del Fòrum digital.

La celebració dels Jocs dels Petits Estats d'Europa al nostre país també ens ha permès organitzar la primera Cimera de caps d'Estat i de Govern, com una plataforma única per promoure la cooperació entre els petits estats més enllà de l'àmbit esportiu i per deixar constància del nostre compromís per abordar qüestions clau en un ordre internacional. Una iniciativa que tindrà continuïtat el 2027 a Mònaco.

Desenvolupament sostenible i canvi climàtic convergeixen en la promoció decidida de les muntanyes en diversos organismes internacionals, i més concretament l'impacte que el canvi climàtic té en aquests ecosistemes altament sensibles. En aquest sentit, Andorra ha estat escollida per organitzar al març del 2026 la setena edició del Global de l'Aliança de les Muntanyes, promoguda per les Nacions Unides. Una oportunitat única fruit d'un treball transversal entre els ministeris de Medi Ambient, Turisme i Afers Exteriors, per reforçar la imatge internacional del nostre país com a referent en aquest àmbit, per posar sobre la taula els reptes de les zones de muntanya i les seves poblacions, i en concret les seves fortaleces i vulnerabilitats davant del canvi climàtic.

En un altre ordre d'idees, l'assistència consular, la promoció d'oportunitats laborals i acadèmiques a l'estranger, així com la defensa dels drets dels residents a l'estranger, són aspectes clau de la tasca del Ministeri d'Afers Exteriors. Destaquen en aquest àmbit l'esforç diplomàtic per establir una xarxa de convenis de mobilitat dels joves que els ofereixin la possibilitat de viatjar i treballar en nous països com Islàndia, Noruega o Corea del Sud.

Aquest enfocament més proper al ciutadà s'ha reforçat amb iniciatives com la digitalització dels serveis consulars, facilitant les gestions administratives per a aquells que viuen o viatgen fora d'Andorra.

La projecció internacional no menysté la importància que el Govern atorga a la cooperació transfronterera, que s'ha consolidat els darrers anys amb els diàlegs amb els territoris veïns i el desenvolupament de projectes concrets en matèries que afecten el dia a dia dels ciutadans a banda i banda de la frontera, com la cooperació policial, la protecció civil, la salut o la millora de les infraestructures de transport. S'hi afegeix la voluntat de fer d'Andorra el motor econòmic de l'espai pirinenc, apropant els actors públics i privats d'aquest espai, i reforçant la participació d'Andorra en projectes europeus d'àmbit regional, com va quedar palès la setmana passada amb la visita a Andorra del President de la Generalitat de Catalunya seguida de la celebració de la 36a. Trobada Empresarial del Pirineu.

Senyores i senyors consellers,

Som un país de talent, un país d'inspiració, un país culturalment divers i dinàmic, i entenem la cultura com un dret constitutiu de l'Estat del benestar. Per aquest motiu, estem al costat del sector cultural amb un programa de subvencions que enguany s'ha incrementat un 25%, fins als 250.000 euros.

Evidentment, donar suport al sector cultural no només passa per un pla de subvencions sinó també per dotar al país d'uns espais preparats i adaptats a la cultura. Amb aquest objectiu, s'està portant a terme la primera remodelació -profunda- de l'Auditori Nacional des de la seva inauguració l'any 1991, a la qual destinem més de 700.000 euros.

Aquest any, una taula interna de treball, amb la participació de les diferents àrees del Ministeri de Cultura, ha estat elaborant el projecte museològic del Museu Nacional. La taula ha actualitzat la conceptualització del futur museu, que té com a missió explicar què és Andorra: la seva història, la seva cultura material i immaterial i la seva identitat, única i alhora integradora. El Museu Nacional ha de ser un espai per preservar, reinterpretar i compartir el llegat nacional, un escenari per a la creació cultural, la reflexió social i la projecció internacional d'Andorra. A més, ha d'actuar com a veritable columna vertebral del sistema museístic andorrà, aglutinant i racionalitzant la xarxa de museus i monuments del país. Aquesta tardor s'encarregarà a una empresa especialitzada l'avantprojecte tècnic i museogràfic per traslladar el projecte conceptual a una proposta espacial, tècnica i pressupostària concreta, pas previ a la presentació del nou projecte del Museu Nacional a la resta de les institucions del país.

En els seus primers onze mesos de funcionament, la Comissió Andorrana de Seguiment de l'Estatut de l'Artista ha analitzat les mancances tant de la llei com del reglament que la desenvolupa, per donar resposta alguns aspectes que els artistes han apuntat com a millorables. A partir d'aquí, treballarem per resoldre aquestes mancances.

A través del desplegament reglamentari de la Llei de la llengua pròpia i oficial, el Govern ha constituït i posat en funcionament la Junta de Coordinació sobre Llengua i Formació i el Consell Nacional per la Llengua. Gràcies al treball que ha encetat el Consell Nacional per la Llengua, ben aviat podrem tenir l'eina més important per guiar les actuacions impulsades en

matèria de política lingüística, el Pla d'acció nacional per la llengua (PNL), amb la participació no només de les administracions, sinó també dels agents socials i econòmics del nostre país.

Estem treballant d'altra banda en una nova Llei de patrimoni cultural que actualitzi el marc normatiu andorrà i el posi en línia amb els criteris internacionals i europeus. Aquesta proposta vol incorporar una visió més àmplia del patrimoni per millorar la seva gestió i protecció, cercant consens i col·laboració entre institucions i actors implicats. La inscripció de nous béns culturals a l'Inventari general (com l'antiga fàbrica CATSA, Cal Rafeló, la fàbrica vella i la fàbrica nova de Reig, així com cases pairals com Cal Llarg, Cal Call o Cal Pedro de Canillo) demostra un esforç actiu per preservar elements significatius del patrimoni nacional.

També volem impulsar el pla Preserva, amb la voluntat de destinar fins a un 1% de la inversió en obra pública per als plans de conservació del patrimoni cultural. I hem treballat i seguim treballant per recuperar patrimoni moble ubicat fora del país, amb una xarxa de col·laboració científica i estratègia de digitalització. En aquesta línia, un dels projectes destacats és l'Enciclopèdia del Romànic.

D'altra banda, estem elaborant una nova Llei d'arxius i documents per garantir una gestió adequada de la documentació institucional i preservar la memòria històrica d'Andorra. I treballem per recuperar documentació patrimonial andorrana dispersa fora del país, raó per la qual hem assolit un acord destacat amb el Ministeri de Cultura espanyol per obtenir còpies digitals dels fons sobre Andorra. Cal afegir que el Projecte de llei del dipòsit legal, actualment a tràmit parlamentari, actualitzarà el marc legal per augmentar la col·lecció bibliogràfica del país.

Senyores i senyores consellers,

Els joves són els agents del canvi. Són persones que, malgrat viure en un món accelerat, ple de reptes i incerteses, continuen compromesos amb la societat i el voluntariat és una d'aquestes formes en què aquesta sensibilitat es transforma en acció.

La celebració dels Jocs dels Petits Estats d'Europa, el passat mes de maig, va evidenciar la mobilització, sense precedents, dels nostres joves. L'Àrea de Joventut de va coordinar més de 800 voluntaris i voluntàries i el Servei d'Acció Voluntària Social, en col·laboració amb el Ministeri Afers Socials, ha desplegat una iniciativa de suport directe a usuaris del SAD, amb 20 voluntaris involucrats.

Durant el darrer any, la política de joventut també ha fet un pas endavant amb la presentació del Pla Nacional de Joventut d'Andorra, que es configura com el marc estratègic per articular les polítiques juvenils del país de manera transversal i coordinada. Amb vuit eixos d'acció i trenta-cinc objectius específics, el pla vol garantir els drets i el benestar de les persones joves, fomentant-ne la participació activa i l'empoderament. La validació del text per part del Consell d'Europa i les seves recomanacions marquen un pas important cap a la seva implementació efectiva.

En paral·lel, hem continuat desplegant serveis per a l'orientació i l'acompanyament dels joves, com ara el Centre d'Orientació Educativa i Professional (COEP), que ha atès 82 persones, majoritàriament per demandes d'assessorament educatiu i laboral.

Mirant cap al futur, destaquem la preparació de la nova Llei de Joventut, que busca reforçar la coordinació entre agents públics i privats i establir un marc clar de competències, instruments i recursos per garantir polítiques juvenils eficients i sostenibles.

Com deia tot just fa una estona, l'èxit esportiu i organitzatiu dels Jocs dels Petits Estats d'Europa ens recorden la importància de l'esport per a Andorra en tots els seus nivells i totes les seves disciplines. Els resultats d'aquest esdeveniment són fruit de la feina de totes les parts implicades; des del Comitè organitzador fins a les federacions i els clubs.

El Govern va aportar 1,7 milions d'euros a l'organització de l'esdeveniment. Mesos abans totes les infraestructures esportives es van orientar a garantir l'èxit dels Jocs dels Petits Estats d'Europa (JPEE). Entre les millores realitzades, destaca la instal·lació de nous videomarcadors al Pavelló Joan Alay i al CTEO, aquest últim amb l'adequació d'un espai per a graderies prefabricades amb capacitat per a 250 espectadors i nous seients a la grada principal.

Paral·lelament, el suport específic a la preparació dels JPÉE, amb una partida de 347.649,79 € aquest 2025, ha estat una aposta que ha donat resultats: 38 medalles guanyades per a 10 de les 12 federacions participants, una mostra clara de la competitivitat i el potencial dels esportistes del país.

Pel que fa al suport a les entitats esportives, hem mantingut les subvencions respecte als anys anteriors, destinant un total de 4,2 milions euros al teixit esportiu del país.

De cara al segon semestre del 2025, preveiem una nova sèrie d'actuacions que reforcen tant les infraestructures esportives com els programes de promoció i governança de l'esport. A nivell d'equipaments, s'instal·larà un nou sistema de gespa artificial de darrera generació a l'Estadi Nacional, entre el juliol i l'agost, així com la renovació del sistema d'il·luminació del pavelló Toni Martí, que incorporarà tecnologia LED, millorant-ne l'eficiència energètica i les condicions per a la pràctica esportiva.

El CTEO continuarà sent un punt neuràlgic d'inversió amb diverses millores programades entre el juliol i l'octubre: nous equipaments esportius i mèdics, la zona de recuperació amb sauna i bany turc dins de l'actual edifici de serveis, i l'adequació d'espais administratius per a les federacions esportives, que afavoriran tant el rendiment dels esportistes com la gestió de les entitats.

Pel que fa a les polítiques esportives transversals, durant el segon semestre activarem la política de salvaguarda a totes les federacions esportives, amb els protocols corresponents per garantir la seguretat i el benestar de tothom en la pràctica de l'esport.

També reforçarem el vessant educatiu i de reconeixement. El projecte Esport Estudi, que el 2024 va tenir una fase pilot amb 25 alumnes de 4 federacions, es consolida enguany amb 143 alumnes de 6 federacions i els 3 sistemes educatius per al curs 2025-2026. Una expansió significativa que mostra l'aposta clara per la compatibilitat entre formació acadèmica i esportiva.

Senyores i senyors consellers,

Aquest any l'aplec de Canòlich quedarà marcat com un dia històric. La renúncia de monsenyor Joan-Enric Vives i Sicília com a Arquebisbe d'Urgell i Copríncep d'Andorra a favor de Josep Lluís Serrano Pentinat és sense cap mena de dubte un missatge que garanteix la continuïtat del nostre sistema institucional. Però d'aquest dia no només en destacaria el fons, sinó també la forma en què es va anunciar: sense intermediaris ni grans anuncis, ells dos adreçant-se a les ciutadanes i als ciutadans com a servidors del poble.

Vull aprofitar l'ocasió per desitjar molts encerts al nou copríncep episcopal d'Andorra i per agrair a monsenyor Joan-Enric Vives que al llarg de més de dues dècades ens hagi acompanyat sense falles en moments molt bons, però també en d'altres molt complexos. Una persona, un andorrà amb experiència, cultura i coneixement, que ens ha representat amb gran dignitat arreu, i que sempre ha fet honor a les disposicions constitucionals.

En aquest punt em vull referir una qüestió delicada, complexa, però al meu entendre essencial, en la qual treballa de manera discreta i serena el Ministeri de Relacions Institucionals, Educació i Universitats: la despenalització de l'avortament.

Com sempre hem dit, l'equilibri mai és senzill. Però sí que és necessari i més en el context d'una situació que ens obliga a conciliar dos objectius als quals no estem disposats a renunciar: els drets sexuals i reproductius de les dones i el manteniment del copríncipat parlamentari.

Per avançar-hi, cal reforçar les polítiques socials, sanitàries, educatives i d'informació que donin suport real a les dones que es troben davant d'una situació de conflicte que les porta a considerar la interrupció voluntària de l'embaràs. És en aquest context que es fonamenta el procés d'acompanyament. Un procés que ha de ser el cor de qualsevol proposta legal que vulgui oferir una sortida informada, respectuosa i humana per a la dona. Acompanyar vol dir escoltar, informar, orientar, i fer-ho sense judicis. Vol dir garantir que totes les opcions siguin conegudes, inclosa la interrupció de l'embaràs en condicions legals, segures i fora del territori nacional, si cal.

Aquest procés ha de garantir també la no penalització ni de la dona que opta per l'avortament, ni dels professionals sanitaris que l'acompanyen dins del marc establert per la llei. No es tracta d'imposar res, sinó de garantir la llibertat de decisió en situacions límit, i de fer-ho amb justícia, empatia i equitat.

Finalment, cal recordar que aquest camí no comença avui. Des del 2 de març del 2020, amb la creació del Servei d'Atenció Integral a la Dona (SIAD), s'ha començat a construir un espai públic d'assessorament i suport en matèria de salut sexual i reproductiva. Aquest és el fonament d'un nou model, més just, més sensible i més humà.

Però quan parlem d'equilibri i del sistema institucional no parlem només dels coprínceps, sinó també de la nostra organització interna. La divisió horitzontal del poder legislatiu del Consell General i el poder executiu del Govern -d'una banda- i els comuns -de l'altra-, millora el funcionament d'una societat democràtica. Però, paral·lelament, també hem de saber fer compatible aquest sistema amb els reptes, les necessitats i les aspiracions de l'Andorra del present i l'Andorra del futur. Qüestions com la transició energètica i la necessitat d'avançar en la producció d'energies renovables, el desenvolupament urbanístic sostenible i les polítiques d'habitatges a preu assequible, que mencionava a l'inici d'aquesta intervenció, o el sistema de recaptació tributària, són qüestions que necessàriament requereixen un treball conjunt i més coordinat.

Senyores i senyors consellers,

He deixat per al final d'aquesta intervenció l'Acord d'associació amb la Unió Europea. Deixar les coses per al final no vol dir necessàriament resta'ls-hi menys importància. Ben al contrari. Em sembla prou transcendent per dedicar-li el temps que es mereix. Aquest Acord no és només un document jurídic; és el fruit d'un esforç col·lectiu, d'un compromís transversal i de la responsabilitat compartida de diversos governs que han prioritzat l'interès general i la visió a mitjà i llarg termini d'Andorra.

Actualment, els 27 estats membres de la UE estan revisant jurídicament i políticament el text. En paral·lel, els serveis jurídics del mateix Consell han conclòs que l'Acord no és mixt obligatori —és a dir, no envaeix competències estatals—, però podria considerar-se un acord mixt facultatiu – ja que conté uns pocs articles sobre els quals la competència es podria considerar compartida. Per tant, la seva consideració final -si és UE *only* o mixt - dependrà de la decisió política que prenguin per unanimitat el conjunt dels Estats membres.

Per la seva banda, els equips tècnics del Consell i de la Secretaria d'Estat per les Relacions amb la UE han dut a terme una exhaustiva revisió jurídica i lingüística del text i la seva traducció a les 24 llengües oficials de la UE i al català.

Som ara a la recta final d'aquesta fase, que culminarà amb la publicació de la Decisió de signatura per part del Consell, i autoritzarà la Comissió a signar l'Acord amb Andorra i San Marino. Cal remarcar, però, que aquesta futura signatura escenificarà l'estabilització del contingut del text i la possibilitat d'iniciar els respectius tràmits parlamentaris, que en l'àmbit europeu culminaran amb l'aprovació del Parlament Europeu.

Completat els tràmits de les institucions europees, el Govern d'Andorra - tal com he reiterat en nombroses ocasions- sotmetrà l'Acord a un referèndum. Es tracta d'una decisió presa per voluntat expressa del Govern i dels partits del Pacte d'Estat, tenint en compte la transcendència d'aquest projecte per al futur del país. Però, què implica realment aquest Acord?

- En primer lloc, suposa un guany de drets sense precedents per a les ciutadanes i els ciutadans, perquè ens integra plenament dins l'espai europeu evitant qualsevol discriminació per raó de nacionalitat i obrint la porta a noves oportunitats en els àmbits de l'ensenyament superior, el mercat laboral i en matèria social.
- En segon lloc, ens ofereix una major seguretat jurídica, una homologació tècnica i un entorn propici per a la diversificació econòmica. Això ens permetrà avançar cap a una economia menys dependent d'uns pocs sectors i més oberta a nous horitzons.
- I en tercer lloc, aquest Acord ens dona veu a escala internacional. Ens fa presents, ens dona sobirania real per defensar els nostres interessos en espais de presa de decisions. Ens fa més forts com a país.

És cert que no tot són facilitats. Caldrà adaptar el nostre ordenament jurídic al cabal comunitari. L'esforç d'implementació —amb un cost estimat d'uns 3 milions d'euros anuals— serà significatiu, però assumible i necessari. I com ja ho hem demostrat en altres moments clau —com amb l'Acord Duaner, l'Acord Monetari, o la resposta a crisis com la de la COVID—, Andorra sabrà estar a l'altura.

No podem oblidar que aquest Acord és el pas més gran en la modernització política i institucional d'Andorra des de la Constitució del 1993. És una eina per protegir el nostre model, per garantir el nostre progrés i per oferir a les futures generacions un país més just, més obert i amb més oportunitats. Aquest Acord no només simbolitza l'esforç col·lectiu de tècnics, polítics i institucions, sinó que obre la porta a una nova etapa de validació institucional i democràtica. La Comissió Europea ja ha tramès el text al Consell de la UE, i som a les portes de la seva signatura formal. Però més enllà dels tràmits, aquest Acord serà sotmès a referèndum, perquè sigui la ciutadania qui decideixi el rumb del nostre país.

És fonamental que aquest debat no es quedi entre aquestes parets. Hem dut a terme sessions informatives, compareixences i trobades amb agents socials i econòmics. I en seguirem fent, perquè davant dels dubtes, més informació. Perquè aquest Acord, tot i la seva complexitat, ha de ser entès, valorat i assumit amb claredat i honestetat.

Com deia, l'Acord suposarà un guany de drets sense precedents per als nostres ciutadans i empreses, equiparant-los als dels ciutadans europeus. Ens permetrà diversificar l'economia, reforçar la seguretat jurídica i avançar cap a un model més resilient i plural. I, sobretot, ens donarà veu pròpia en espais de decisió internacionals, reforçant la nostra sobirania. I com també deia, és cert que hi ha reptes: l'adopció del cabal comunitari, els ajustos normatius, el cost d'implementació. Però cap d'aquests obstacles és insalvable. Altres països petits ho han aconseguit. I Andorra, amb la seva capacitat d'adaptació i perseverança, també ho pot fer.

Senyor síndic i senyora subsíndica,
Senyors consellers i senyores conselleres,

Com deia a l'inici de la meua intervenció, i com penso que ha quedat demostrat amb la feina feta i les propostes per al futur que he detallat durant aquestes dues hores, el Govern, amb la complicitat dels grups parlamentaris que li donen suport, seguim sent la garantia de l'estabilitat, l'equilibri i la normalitat, i hi afegiria de la centralitat, en un context geopolític preocupant i desordenat, on la visió merament transaccional i la polarització i l'extremització política imperen. Aquestes dinàmiques, per sort menys presents o exacerbades a casa nostra, també es fan notar a vegades, més o menys subtilment.

En efecte, entre nosaltres també hi ha qui ofereix solucions sospitosament simples a qüestions que tots sabem que són complexes; o qui pensa massa en les properes eleccions i massa poc en el futur del país. I crec que la responsabilitat d'aquells que tenim encomanada la tasca de governar és no deixar-nos endur per extremismes i dinàmiques que generen desconcert.

Durant 14 anys, successius governs demòcrates hem dut a terme una política reformista, gradual, centrada, compromesa amb els principis de la democràcia liberal i representativa, alineada amb els diversos fòrums multilaterals dels quals Andorra forma part, per modernitzar el país, la seva economia i les seves institucions. Perquè sabem que la sobirania i la identitat d'Andorra es defensen i es reforcen estant a dins, formant part de projectes que van més enllà de l'ara i de l'aquí. I no només la sobirania i la identitat. Sinó també la prosperitat del país, el benestar dels seus ciutadans i les oportunitats de futur dels més joves.

Molt sovint es parla del desgast del Govern i de Demòcrates per Andorra. I que n'és de cert aquest desgast! Perquè governar des de la centralitat i des de la transversalitat durant tants anys és prendre moltes decisions que beneficien l'interès general, però que no agraden del tot a ningú, perquè no abracen íntegrament cap interès sectorial. I perquè governar durant 14 anys significa equivocar-se força vegades, però també encertar tot sovint, uns encerts que en ocasions només la perspectiva del temps revelarà.

Fa anys, enmig d'una situació de crisi considerable, un copríncep francès va dir a un cap de Govern: "il faut tenir, monsieur le premier ministre". Una frase simple, que semblava dir poc

i en realitat deia molt. Mantenir el rumb enmig del sotsobre. Com aquell poema de Maragall, Excelsior: “Vigila, Esperit, vigila. No perdis mai el teu nord”.

El Govern té fixat el seu rumb i no perdrà el seu nord: El de seguir construint una Andorra oberta i inclusiva, l'Andorra del futur.

Espero i desitjo que durant els dos propers dies puguem mantenir un debat constructiu, fructífer i ric al tomb de l'orientació política global del Govern. Des de la humilitat i l'autocrítica, però també des de la convicció que el país està en bones mans, m'hi esforçaré tant com pugui.

Moltes gràcies.